Una invasió de riure...

a Barcelona

per la més còmica creació de Stan LAUREL i Oliver HARDY en la seva divertida paròdia d'"EL PRESIDIO"

Fruïu dels moments més feliços de la vostra vida veient aquesta inoblidable pel·lícula al

Fantàsio

decorat, això no vol dir que reconeixia la superioritat de llanqui.

10.—Es quelcom difícil, de moment; al meu entendre, la fórmula seria disposar de 6 ó 8 Ernest Vilches, únic coneixedor de l'ambient espanyol, puix que com artista ja sabem qui és. Quant a director en la cinta "El comediante" i "Cascarrabias" posa de relleu les seves dots excepcionals, col·locant-se a primera fila.

Agustí Loscertales.

* * *

1.—Que actualment, tot i essent innegable la perfecció del cinema, les pellícules parlades i en especial les parlades en espanyol, passen per un període constitutiu. Prova d'això és que les pellícules parlades en espanyol (que en definitiva són a les que m'hudeixo) que més èxit han assolit, són les còmiques: és més fàcil fer riure que mantenir viu l'interès del públic en pellícules d'argument més complexe.

2.—Indubtablement, els arguments febles, i més encara la mala interpretació d'aquests, és causa del seu escàs èxit.

3.—No crec que la manca d'interès en un argument, sigui el que pesa més en el veredicte del públic, sinó que aquest més aviat jutja per la interpretació i la presentació.

4.—Exactament. Les pellícules porten el segell inconfonible del seu director, i no cal dir que per fer pellícules en espanyol, és quasi del tot necessari un director espanyol. Ara bé, fins fa poc, les pellícules en espanyol, (a part les nacionals, el fracàs de les quals, en la majoria dels casos, és degut a la manca de mitjans econòmics) eren "versions".

Es donava el mateix cas que en literatura les "traduccions", la puresa de les quals és el determinant de la seva perfecció. No cal dir que essent els directors estrangers, i ultra això, no ja desconeixedors del caràcter espanyol, sinó el que és pitjor, coneixedors errats, les pellícules en qüestió tenen l'èxit que els correspon. La confirmació de la meva opinió ressalta tant més, quant més espanyola vol ésser la pellícula: tots coneixem l'espanyolada. Així, doncs, condició essencial per a l'èxit de les pellícules parlades en espanyol: director espanyol, intèrprets espanyols i capital, si pot ésser... espanyol.

5 i 6.—El respondre categòricament a aquestes preguntes, entranya la repulsa del cinema parlat o del mut. Jo empraré una posició que, per ésser conciliadora, em sembli ajusta. Voldria veure les antiguss estrelles mudes bones, i voldria no veure les modernes estrelles parlades dolentes.

crítica breu de pel·lícules

PARAMOUNT PRESENTA "MARRUECOS"

Direcció: Josep von Sternberg.

Interpretació: Magnífica.

Protagonistes: Marlene Diechtrich, Gary Cooper, Adolph Menjou.

Argument: Basat en l'obra "Amy Jolly".

Comentari: Un estudi psicològic ple de realisme, interpretat per artistes verament excepcionals. Aquesta producció d'ambient passional colpeix l'espectador per la forma intensa amb què es desenvolupa; sembla com si l'ambient africà tot i fent més extenses, més vastes les passions les esmorteís amb la seva aclaparadora monotonia. Però de prompte la flama surt avasalladora i potent i se sobreposa a tots els convencionalismes socials, que malgrat i tractar-se de gent fastiguejada de la vida i la societat se senten dominats momentàniament per l'ascendent d'elles, i totes les mesquines conveniències, l'amor, el sentimentalisme, els diners, l'egoisme queden anullades per la passió d'una dona per un home. Humana i magnífica Marlene Diechtrich, fa una Amy Jolly insuperable. Malgrat que ella no vol que sigui dit, la seva ressemblança amb la Greta Garbo és pregona en alguns instants; Gary Cooper fa un treball que no voldrien altra cosa que igualar aquell munt d'actors que corren per Holywood donant-se pisto. Està magníficament humà i és digne i únic company de la divina actriu que és Marlene. Adolph Menjou lluita en la interpretació d'un tipus poc natural; la seva distinció personal és l'única que serveix per donar-li una actitud airosa en moments tan desairats com són tots els de la seva intervenció cinematogràfica al Marroc. Sternberg és un director selectíssim. Tan sols la seva comprensió argumental de l'obra podia fer que aquesta fos tan perfectament interpretada, dirigida i compresa pel públic.

FOX FILM PRESENTA "VIDAS TRUNCADAS"

Direcció: Franck Lloyd.

Interpretació: Bona.

Protagonistes: Ann Harding, Olive Brook i Conrad Nagel.

Argument: Basat en la producció anglesa "East Lyne".

Comentari: Aquesta pellícula és la versió parlant d'una altra versió muda que per la mateixa casa Fox interpretà anys enrera la malaurada Alma Rubens. Però aquesta vegada l'obra ha guanyat en dramatisme, ja que s'han respectat més els tipus centrals. Molt ben interpretada per Ann Harding Nagel, juga un paper de "bo antipàtic", i Olive Brook aconsegueix que el seu paper antipàtic tingui un matís de fatalitat que l'afavoreixi prou per no resultar-ho del tot. Es aquesta una gran obra que potser amb els dobles parlant espanyol obté un to de sensibleria que molesta. "Vidas truncadas" té com a únic defecte que està feta parlant espanyol amb dobles, i aquests mantes vegades no donen el to de veu que la situació i les paraules requereixen. Això en altres ocasions ens han dit que era culpa del director.

De totes maneres, cinematogràficament és una pellícula molt interessant i que complaurà el públic.

ARTISTAS ASSOCIATS PRESENTA "WHOOPEE"

Direcció: Sam Goldwyn i Flo. Ziegfield.

Interpretació: Molt bona.

Protagonistes: Eddie Cantor, Eddie Cantor i Eddie Cantor.

Argument: Una cosa petita, petiteta, però en té. L'obra, però, és una revista.

Comentari: Sense Eddie Cantor "Woopee" només tindria dues coses atractívoles: unes "grils" que estan atabaladores de boniques i una musiqueta i cançons boniques. Ara bé: com que ultra això hi ha Eddie, la revista en qüestió és quelcom interessantísim i graciós. Una presentació espléndida, unes "nenes" precioses, una miqueta d'argument i el grandiós còmic que és Eddie fan qe hom es distregui, entretingut i diverteixi d'allò més. El technicolor, perqué també està feta amb technicolor, augmenta l'encís dels "quadros".

I amb tota la gràcia i facècie d'Eddie, el gran cantor i excellent còmic, aquesta obra anirà conquerint periòdicament espectadors pel Fèmina... "He making Woopee", que diria En Cantor.

METRO GOLDWYN PRESENTA "DE BOTE EN BOTE"

Protagonistes: Stan Laurel i Oliver Hardi.

Interpretació: L'acostumada per aquests artistes.

Argument: Si no fos que diuen que és una paròdia de "El presidio", diríem que no en té.

Comentari: Quan Stan i Oliver feien comèdies curtes donaven gust a veure. Aquesta vegada empren els mateixos trucs, però tot plegat resulta bon xic més mansoi. La gent riu, però no tant com en anteriors interpretacions, i això que entén el que diuen, perquè "és parlada en espanyol"...

El millor de tota la pellícula són les cançons dels negres, el cant d'Oliver, que podem assegurar que hem escoltat altres artistes fent-ho molt pitjors que ell i tenien pretensions, i la balleruga de Stan.

Aquesta còmica no és tan còmica com ens tenien acostumats les còmiques d'aquests còmics.

7.—De cap manera. Solament es poden tolerar a títol de Linguafhone.

8.—Indubtablement. Moltes pellícules d'argument detestable es fan suportables, gràcies als paisatges o interiors en què es desenrotlla llur argument, i àdhuc en alguns films és la base del seu reclam.

9.—L'artificiositat, que, com he apuntat abans, cal imputar primer als directors, i als intèrprets en segon lloc.

10.—Els directors estrangera, espanyolitzar-se, i els directors espanyols, estrangeritzar-se, que, en aquest cas, és sinònim de perfeccionar-se.

E. Aforo

* *

1.—Necessàries a tots els públics d'Ibèria.

2.—No; es falta d'assimilació.

3.—Quelcom d'això hi ha.

4.—No; alguns, sí.

5.—Tots dos. El mut per unir la fautasia de la pellcula amb la realitat.

6.—Alguns.

7.—Les dues veus expressades fonèticament.

8.—Alguns, sí, per monòtons.

9.—La poca naturalitat i el falsejament de l'idioma.

10.—El de donar al cinema realitat humana i no ximpleries. Tenint present que el cinema mut ha fet variar molt els costums en tots els pobles i que el cinema parlat ha de fer que els pobles trrbin en ell la perfecció de la parla.

M. C.

Banquet a honor del senyor Messari

El proppassat dissabte es va celebrar a l'Hotel Ritz, un banquet a honor del senyor Messari, gerent de la Paramount a Espanya, amb motiu de festejar-lo per haver-li estat concedida pel Govern de Portugal el títol de cavaller de l'Orde de San Tiago.

A l'acte hi van assistir més de dues centes persones, i d'aquesta manera va quedar palesada la simpatia que tant dintre del ram cinematogràfic com en els altres estaments socials compta l'homenatjat.

Els cònsols dels Estats Units, Brasil, Portugal i moltes altres personalitats van assistir a l'àpat, igualment que una nodrida representació de la cinematografia espanyola i la Premsa cinematogràfica.

La presència de nombroses dames donà brillantor a la festa.

L'acte va transcórrer dintre la més gran companyonia.

En havent dinat, s'organitzà un animadíssim ball.

Degut a les simpaties del senyor gerent de Paramount, l'acte d'homenatge va resultar un gran èxit, una veritable manifestació de simpatia i afecte.

Des d'aquestes columnes reiterem al senyor Messeri la nostra enhorabona, per la merescuda distinció que li ha estat conferida pel Govern portuguès.

El senyor Messeri rep de mans del representant del Govern portuguès les insígnies de Cavaller de l'Ordre de Sant Tiago

parlem-ne

de la revista nova de cinema "La Llanterna sonora" en podem dir que serà un veritable èxit i que des d'aquestes columnes dediquem a la interessant revista humorística cinematogràfica la nostra més sincera benvinguda al món del cinema i del públic. Molt ben presentada, amb algunes auques molt ben fetes i unes "crítiques" que dintre de l'humorisme del millor gust van allí on han d'anar i són "la veritat i res més que la veritat".

Desitgem a la nova revista que des del seu primer número endavant tot siguin èxits, una llarga vida i bon humor suficient per continuar pel camí començat. No cal dir que els trobem molt de mèrit, puix que costa més fer una cosa així que parlar de "sobreimpressions, "transcendències psicológiques", "angles aguts" i "angles convexes" com hem sentit a dir alguna vegada.

* * *

...que Paul Bianchi ha fet un film de nines parodiant "Sous les toits de Paris", que diuen que és una meravella de detalls i perfecció.

* * *

...que Edmond Lowe i Lilian Tashman estan actualment a Paris, on, segons ells, passen la lluna de mel, encara que ja fa temps que contragueren matrimoni. En realitat sembla que la parella han vingut de vacances, i Lilian aprofita l'ocasió per proveir de vestits amb els quals enlluernar totes les dones elegants d'Hollywood.

* * *

...hom ha dit si l'antagonisme existent entre Connie Benett i Lilian Tashman no ha estat la causa d'aquesta visita a la "Ville Lurière", ja que Lilian no podia tolerar que Connie proveís de models i ella s'estigués quieteta a casa. Com que Connie està malalta, ella mentrestant fa el feix i hi tornarà triomfant i més formosa que mai.

* * *

...que Jean Angelo, l'actor cinematogràfic que tants èxits obtingué a la pantalla, fa sempre el contrari de tothom. Quan tots els artistes de teatre marxen al cinema Angelo deixa el cinema pel teatre. Aviat debutarà al teatre de Montparnasse al costat de l'actriu Marguerite Jamois en la nova obra de Simon Gautillon, "Bifur".

* * *

...s'està preparant la realització d'un film històric titulat "Isabeu d'Austria". Com hom pot suposar serà la narració històrica de la vida d'aquesta malaurada princesa.

* * *

...que un gran musich-hall berlinès ha presentat una demanda judicial contra Jeanette Macdonald per ruptura de contracte.

Sembla que degut a què ella ha estat reclamada urgentment des d'Hollywood, la famosa "estel" ha hagut de deixar de complir el compromís contret, i ara les coses presenten mal aspecte per a ella, ja que l'home del music-hall cobrarà.

* * *

...que E. A. Dupont fa una nova i interessant pellícula que superarà a "Varietés". Segons referències, l'obra que actualment està dirigint Dupont portarà el títol de "Peter Voss, el lladre de milions".

* * *

...que fa dos anys Eric Von Stroheim va començar la direcció d'una pellícula que interpretava Glòria Swanson i portava el títol de "Queen Kelly".

La producció era muda, i Stroheim tot fent-hi filigranes ja hi portava despeses més dòlars del que havia destinat l'editora per l'execució del film, i com acostuma a ocórrer-li a Stroheim la casa va alegar la intromisió dels parlants per suspendre la pellícula i no despendre més diners.

Actualment, però, la cosa ha canviat. Stroheim ha estat requerit novament per la direcció i Glòria Swanson pel primer paper. "Queen Kelly" serà segurament una opereta, ja que Franz Lehar i Vicent Yousman han fet alguns trucs musicals molt reeixits per aquesta pellícula.

* * *

...que, ultra Glòria Swanson, treballarà en "Queen Kelly" Walter Byron, que sabem que té una bonica veu, Leevia Owen, Tully Marshall, Florence Gibson, William von Brinken i més de 200 comparses.

* * *

...que Andrew Brunelle començarà aviat una producció d'aviació titulada "Les ales s'obren", en la qual prendran part les més eminents personalitats del món aeronàutic.

UN FILM D'AVANTGUARDA UFA

MELODIE DES HERZENS

(Melodia del Cor)

Una producció de **Hanns Schwarz, amb Dita Parlo i Willy Fritsch**

Inspirada en el folk-lore hongarès, amb música de **Werner K. Heymann**

Al **LIDO CINEMA**, a partir d'avui, dilluns, 2 novembre

Butaques, a 2 Ptes. (Preu únic)

ESPORTS

BOXA "NUEVO MUNDO" del Paral·lel

Demà passat, dimecres, 4 de novembre

A les deu de la nit

Un combat preliminar a 4 rounds

A 6 rounds

PUIG - MARTIN

pesos plomes

A 8 rounds

ORTEGO - BLANC

pesos mitjans

A 10 rounds

El combat de pesos plomes

TORRES (vencedor de Johnny Cruz) — **CERDAL** (Primera sèrie francès)

A 10 rounds

Campionat de Catalunya del pes mig-fort

MONLLOR — **HORAS**

Entrada general, 2'50 ptes.

Ring, des de 4'00 ptes.

FRONTO NOVETATS

Avui, dilluns, tarda, a les 4'15: **MALLEGARAY - ODRIOZOLA** contra **EGOZCUE II - MARQUINA**. Nit, a les 10'15: **ELOLA I - ELOLA II** contra **CAZALIS I-MAGUREGUI I**. Detalls per cartells.

DIVERSOS

ACADEMIA DE BALL "CHARLES"

Local: SALA EMPORIUM - Muntaner, 4

Balls moderns i de Saló

per competents professors i entrenadores

HORES: de 7 a 9 i de 10 a 12

Inauguració: Avui, 24 de novembre 1931

GRAMOLA ELECTRICA

ORQUESTRINA:

THE CATHALONIA JAZZ

TEATRES

NOVETATS

A les 10: A riure, a riure.

Els novicis de l'amor

Demà, tarda:

ELS NOVICIS DE L'AMOR

Nit: Estrena de la comedia de **Joan Minguez**

L'HORA DEL SECRET

TEATRE CATALA ROMEA

Hospital, 51. - - Telèfon 19091

Companyia Vila-Davi

Avui, dilluns, a un quart d'onze: L'obra definitiva d'En Segarra

L'HOSTAL DE LA GLORIA

CINEMES

Fantàsio

Nit, a les 10: **Revista Paramount.** Una cinta Caricato Cinamond, **EL RAPTO DE KATE-KAES.** Una excellent pellícula esportiva, **Sports pedestres.** Gran èxit de la màxima creació de Stan Laurel i Oliver Hardy, en espanyol:

DE BOTE EN BOTE

Divertida paròdia de **El presidio.**

CINEMA PARIS

Avui, nit, a les 9'45

REVISTA PARAMOUNT

DIBUIXOS SONORS

LA MUJER QUE AMO;

RANGO

El drama inèdit de la selva

ROSSELLO CINEMA

Telèfon 70116

Avui, nit, a les 9'45

EL TESORO FLOTANTE (muda)

Dibuixos sonors

i emocionant film

Un drama en la nieve

Demà, estrena de

LOS TARTAROS

COLISEUM

Avui, nit, a les 10: **Revista Paramount. Que sale el toro!**, dibuixos, i **MARRUECOS** per Marlene Dietrich

ELS ABALORIS

NOVES RADIACIONS

S'ha d'inventar un punt mort per a les agulles dels rellotges aturats. Un punt molt veritable, en el qual el rellotge signi en repòs i no marqui cap hora les seves agulles sempre elucubrades.

Cal evitar, costi el que costi, aquest tràgic espectacle de les vitrines de les rellotgeries importants, amb dos-cents rellotges marcant hores diferents — com els diputats en una sessió parlamentària magna en què cap d'ells està d'acord amb la resta.

Donem el son tranquil a tants de rellotges adormits com hi ha al món. Adormits per anys i anys o per segles, a peu dret, o en posicions violentíssimes, que fan posar pell de gallina només de pensar-hi...

* * *

¡Es, o deu ésser, tan dolç tenir una amant amb ulleres, que sigui autènticament miop!

A aquestes ingènues i fàcils criatures, l'aplicació de l'oratòria amorosa ha de fer-se a flor d'ulls, i no pas a cau d'orella, que és el procediment emprat normalment en aquests casos.

En el moment de les inevitables vacil·lacions — el de la declaració amorosa, per exemple — cal només subratllar la darrera paraula fogosa amb una alenada una mica persistent...

Enteleu els vidres de les ulleres de l'amada. Li feu perdre materialment el món de vista. I tota resistència enervant esdevé nulla...

* * *

Hom troba sovint dipòsits de grava, vora les carreteres en reparació com un penediment de la carretera mateixa.

Així hauríem de trobar dipòsits de bondat vora les rutes de la nostra vida turmentada, com una esperança, com una prometença entre el sotsejament cruel dels sotracs.

Ens cal pressentir que altres que vindran darrera nosaltres trobaran un millor camí, un més planer camí, per no sentir-nos tan inútilment sotragueijats nosaltres mateixos.

* * *

Tot dinant exclama:

—"¡Cuando uno piensa en los pobrecitos que con este frio se mueren de hambre!"

I a ell li cal evocar la fam i el fred dels altres per sentir-se més voltat de confort dins el menjador confortable i més degollador implacable d'una llarga — infinita — barra de pa daurat que li fa companyia.

* * *

Quan aquell verd únic, que posa la il·luminació elèctrica en les fulles dels arbres del jardí, es concentra en el fons de la pupilla de la dona bruna, produeix un tipus de bellesa inigualable.

***

Dins la caixa sonora del cel-obert, els pardals, a la matinada, canten com una Underwood en marxa.

***

4 d'abril. Santa Flotilda (producte farmacèutic).

***

Brollador, verd de solitud i de nit... ¡Com brollen les llàgrimes que hem plorat en somnis!...

* * *

Era un jovencell correcte, simpàtic, devot, però no sabia dir coses tendres sense posar els llavis en forma de cul de gallina.

* * *

Les dues alemanyes, que baixen ràpidament per la caixa de l'escala parlant alemany a tot gas, us donen la sensació que baixen dues vegades ensems unes escales aspres de grans de sorra...

* * *

Ell s'adonava que el seu amor, no solament actuava sobre el temperament de la dona estimada, sinó també sobre altres dones de temperaments dissemblants o bé oposats.

Així arribà a la conclusió que la seva passió no era específica sinó polivalent...

* * *

El futbolista. Amb l'aire fresc als genolls. Tan dinàmic. Tan viu.

Hom es vesteix de futbolista als trenta anys amb un desig furient de genolls lliures, d'aire fresc d'infantesa llunyana...

* * *

La pagesa bonica vestida de cerimoni amb un mocador blanc al cap feia alentir la marxa de molts cotxes amb el seu posat de font de gasolina al peu de la carretera...

CARLES SINDREU I PONS

1931.

KURSAAL I CAPITOL

Una producció parlada en espanyol per DOBLES, amb una perfecció meravellosa

Veu, gest, entonació, tot dóna la sensació d'ésser els mateixos actors els que parlen

AVUI

i cada dia

CIUTADANIA

Les dretes

Abans de la República, quan la segona i la tercera dictadura anunciaven l'agonia del règim i la frisança revolucionària s'endevinava a tots els rostres, nosaltres advertírem insistentment a les classes conservadores de casa nostra que obrissin els ulls a la realitat i que s'unissin a la croada republicana que avançava a passes de gegant contra una monarquia corcada i vençuda. Els recomanàvem que, si no podien fer-ho per sentiment, ho fessin almenys per egoisme. En els darrers temps, quan l'enfonsada de l'autocràcia era imminent, els exhortàvem amicalment, paternalment, a la meditació. "Si no ho feu de seguida —els advertíem— potser ja no hi sereu a temps. Aneu amb compte—afegíem— que no us en penedeiu més tard..."

I així mateix ocorregué. Les dretes, amb una insensatesa incomprensible en estaments que reaccionen per instint en defensa dels interessos, romangueren allunyants del moviment popular. Les que no l'entrebancaven, es limitaven a presenciar-lo amb una indiferència absurda. Actitud d'inconscients que en aquells moments esdevenia suïcida. El timó de la nova era, en mans de la passió liberal, féu virar el vaixell cap a l'esquerra. Cap contrapés no l'aguantava lleialment. Ningú no el frenava, amb la força de la democràcia... I el vaixell virava cada vegada més cap a l'esquerra.

Aquesta evocació torna a tenir una actualitat evident. Avui, com ara fa pocs mesos, ens cal advertir novament les dretes de casa nostra. Creiem que llur inconsciència suïcida pot portar-les a l'abisme i tractem d'evitar-ho. En comptes de collaborar des del seu lloc conservador amb la República del poble, li fan el buit o presten ajuts delictius a moviments suspectes que amb l'excusa del revisionisme atien el somni foll d'una restauració...

Que pensin que el poble no consentirà matonismes ni provocacions reaccionàries. Que no es deixarà prendre la República que ell ha instaurat. Que si les intrigues conservadores l'exasperen poden produir-se exaltacions que les dretes seran les primeres de lamentar profundament.

Els morts d'aquest any

La tradició és una cosa molt reipectable i transcendental. Sobretot a casa nostra, on som tradicionalistes —però no de la Lliga; de la Lliga ja no n'és ningú: ni els tradicionalistes — per essència i potència. Per Nadal, torrons i neules, més neules que torrons, neules que duren tot l'any; per Sant Joan, coques, aiguardent, alfàbregues, pianets de manubri i fanalets de paper; per Sant Antoni, tortells; per Sant Josep, crema; pels Reis, — aviat ja no quedaran ni aquests —, enganyar les criatures.

Per Tots Sants, castanyes — la gent aquest any pensaven, i temien, que abundarien més del que han abundat — panellets, visita protocolària als cementiris, i anar al teatre a escoltar el "Tenorio". Són coses de la diada, el "Tenorio", sobretot. A nosaltres, els morts no ens fan cap gràcia. Però el "Tenorio" ens en fa menys que els morts. Es un drama ripiós i cursi que només pot plaure a un poeta cursi com *Don Joaquín* Montaner, servidor de Foronda i sangonera de l'Exposició de mala memòria.

Aquests dies la gent va a la Rambla a comprar la corona de l'any, que sempre sembla la de l'any passat: va al cementiri: es vesteix de negre: es posa un xic trista. Després compra panellets i castanyes: castanyes torrades, sense torrar, bullides sense bullir, castanyes per a tots els gustos. I a la nit, sota la llàntia familiar, es reuneix la família a menjar i beure en pau i gràcia de Déu. Són coses de la diada, coses de la tradició. Per tant, coses respectabilíssimes i gairebé sagrades.

L'endemà, però, generalment hom oblida el mort i el qui el vetlla.

A les llars humils, el sentiment és més profund més sincer menys espectacular. Les mares tenen un fill que ha mort al Marroc, un fill que ha mort assassinat pels pistolers de Martínez Anido. A les llars humils, tal dia com avui, davant el retrat del mort estimat i inoblidable, les mares encenen una "xinxeta".

Aquest any, però, els morts no són els d'altres anys. Aquest any, els morts són uns morts que encara belluguen, que van al café, al cinema, al teatre, que mengen i beuen. Ells es creuen que segueixen vivint, que encara són vius. Però són morts: tan morts, que ja fan pudor.

Aquest any, els morts es diuen Alfons XIII, Santiago Alba, Francesc Cambó, Damas Berenguer, Martínez Anido, Foronda, Romanones, Matos, duc d'Alba, Rodríguez de Viguri, Milà i Camps, i tota la llopada que no cal anomenar, perquè la llista no s'acabaria mai.

Alfons XIII creu de bona fe que encara no és mort. I ho creu perquè, per la bona fe del poble va poder fugir com un vulgar rebenta pisos, enduent-se'n tot el que havia robat. Es creu viu — perquè viatja, perquè intriga, perquè fa la *bombe* amb cupletistes i ballarines — i fa el viu. *Fer el viu* sempre ha estat ofici de tots els que no tenen una gran capacitat intellectual. Alfons XIII es creu viu perquè, de tant en tant, i per a divertir la família, es disfressa amb els mil i un uniformes del seu guardarroba. I perquè creu tornar a fer de rei. Ja veieu si n'és de mort. N'ha estat sempre. Per això feia el viu: per a despistar. Anys enrera ens deia la Fornarina que se l'havia hagut de treure del davant, perquè feia pudor de mort.

Santiago Alba és un altre enganyat, un altre fals viu, un altre que viu d'illusions: illusions d'actuar, de maneflejar, de dirigir la cosa pública. L'exili a París — exili voluntari, fugint de les acusacions del difunt Primo de Rivera —, l'estada a París, en qualitat d'exiliat de luxe, li donaren categoria de mort. Després, quan a pesar de les injúries rebudes, es va entrevistar amb l'ex-rei, al pobre senyor Santiago Alba li va fer l'efecte que ressuscitava. Tornà a Espanya lluint i presumint per haver estat "una víctima de la dictadura"... a l'Hotel Maurice. El de "víctima de la dictadura" fou un gran paper, val a dir-ho. Tothom el volia representar: fins els qui havien collaborat amb la dictadura.

Després Alba, com que hi ha gent ne- a tot, sortí diputat. I parlà, i féu declaracions, i ensenyà — com abans —l'orella. Per tot això es creia viu. Però, no: és mort, és un altre mort.

Francesc Cambó, el qui amb el nom de Catalunya pactava amb la monarquia i collaborava en els negocis bruts de la monarquia. L'home del perfil d'ocellot de rapinya. El que escrivia a Primo de Rivera: "Mi querido amigo..." El que a París celebrava entrevistes amb el rei, quan ja no era rei, quan ja la República l'havia escombrat.

A aquest el matà el poble de Barcelona el catorze d'Abril. Recordeu la cantarella:

Mori Cambó! Mori Cambó!

Damas Berenguer morí a Annual. Després fou president del Borbó. Si hagués estat un viu, i no un mort, no hauria acceptat.

Martínez Anido morí a Barcelona, quan els atemptats. En advenir la dictadura, ja era un mort. Ara també ho és. Per això no torna... encara que el criden: només els morts no tornen.

Aquests són els morts d'aquest any. Uns morts que no mereixen un R. I. P., sinó un A. F. P.

LLUIS CAPDEVILA

BARCELONA EN REPORTATGE

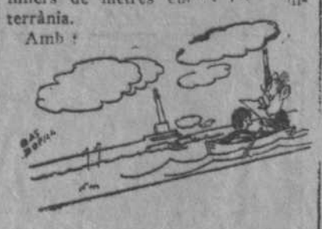
Impressions del Port en diumenge

Els barcelonins, quan reben la visita d'un foraster dels que cal tornar a l'estació amb un justificat embadaliment condensat a les parpelles, combinen invariablement el programa a base d'aquest itinerari d'expectació infalible: Parc de la Ciutadella, Tibidabo i Port.

El Port esdevé sempre, per un impuls dificilíssim d'esbrinar, el colofó de tot itinerari barceloní que s'estimi, el pinyol insubstituïble per a emocionar turistes a règim de "Baedecker".

Apressem-nos a assenyalar com a justificadíssima tal preferència: el port de Barcelona és un dels ports més vius i transparents dels que juguen honorablement aquest gran compromís d'empresonar uns quants milers de metres cúbics de Mediterrània.

Amb

nen de tot això fins que un dia — que més tard ja voldran arxivar-lo entre els qualificats de providencials — es veuen obligats a adreçar-hi el taxi per complir amb els deures que la presència del foraster reclama imperiosament. Quan això s'esdevé, el barceloní comença fent un elogi del Port molt casolà i baix de sostre, però a mesura que va penetrant al camp — d'una sensualitat en bany maria — de l'oratòria tot passant els ulls per damunt de l'espectacle marí que se li ofereix al davant, tot ell guarnit amb el desmai dels vols de gavines (el transatlàntic panxut, que llisca per damunt de l'aigua sigilosament, amb el so espés i nasal de la sirena que li posa una bufanda de fum blanc a la xemeneia; el canot automòbil que va partint, desesperat, la clenxa a les onades; la "golondrina" venerable, tota perfumada de sentor de pops de can Soler i d'aquell fum blau que neix del peix fregit que couen a totes les tavernes de la Barceloneta; els balandres que fugen amb la vela blanca tota decantada; les incomptables embarcacions per a ús d'enamorats que s'ofendran si el barqueg no els dóna l'esquena, i matrimonis de quatre dies..), a mesura que la llengua i la imaginació van estructurant elogis pintorescos a la gràcia del Port, llur entusiasme va esdevenint més consistent, fins al punt de fer-li exclamar en el moment àlgid de l'explicació, aquesta frase teatral, aquest "mot de la fin" tanmateix una mica massa de "teló ràpid": —Perquè aquest Port és el més bell del món, el més lluminós de la Mediterrània, el més...

Colom, des de dalt del monument, estira vagament llurs 60 centímetres de boca, i dibuixa un somriure perfectament traduïble.

. . . . . .

Un matí de diumenge vaig arribar-me al Port. El desig d'escriure unes ratlles suggerides a còpia de visió de vaixells, grues, bigotets rossos de carrabiners, peles de taronja surant a flor d'aigua amb somnolència i tot el dinamisme de l'aigua-barreig marítim va obsessionar-me un grapat de dies. I, tanmateix, davant la visió real — casolaníssima — del Port en diumenge, ple de sol, de venedors de xufles i cacauets, de soldats, de pescadors, de musclaires i de nedadors del "C. N. Barcelona" el meu deliri d'imatgeria marítima sofrí una virada força considerable...

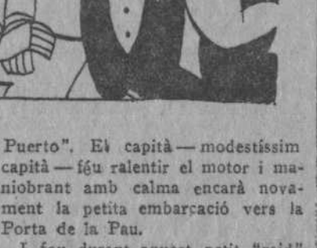
Vaig prendre tiquet en un mig-canot que es comprometia (¡tota una gosadia!) a portar els passatgers "hasta fuera del Puerto", desitjós de cicatritzar la meva decepció d'aquell instant entre bressoleig d'onades. Quan el "mig-canot" hagué obtingut les places suficients, justificant les despeses de gasolina, féu unes extremituds especials, llançà uns esbufecs, talment desesperats cops de cua de dufí, i començà a lliscar suaument per damunt de les algües del Port amb una estabilitat perfecta, que encomanava una gran sensació de confort a llurs ocupants. "Driblàrem" (permeteu-me que mantllevi aquest mot a l'argot esportiu) diversos transatlàntics immòbils, passàrem a frec de canya d'un estol de pescadors momificats en espera de la mabreta, i el viatge — petita facècia turística dominical — continuà entre una graciosa i espontània florida de comentaris dels passatgers que allunyava, o si més no distreia, tota possibilitat de mareig.

—Saps què, Ramon? em penso que jo fóra de les que arriben a Mallorca encisades del viatge, amb tots els sentits desperts, completament "en forma" — argumentava una noia de pell bronzejada, connectant amb la del seu promès la seva mirada reeixidíssima.

—Pare, ¿com és que en aquest vaixell no hi ha salvavides? — consultava un marrec amb aquella constància profidiosa que posen tots els infants en les seves interrogacions.

La polèmica forta, però apassionada gairebé, entre la tripulació (!) esclatà a mig trajecte, quan una dida voluminosa es disposava a alletar una criatureta rossa com un fil d'or que totes les dames casades sense fills (i que per tant es veuen obligades a prodigar els seus sentiments maternals més íntims a mants gossets i gossetes) ja convingueren en sortir del Port que era una "monada".

—No ho faci, cregui; miri que no

farà profit a la pobra criatura —, aconsellà una senyora que ocupava un seient del meu davant, visiblement interessada.

No mancà, naturalment, qui s'hi despengés amb un comentari humorístic dels que tant plauen a la gent del nostre país: —Per mi no fa pas ben fet. Altrament, si tant espera s'exposa a què se li torni condensada...

Brollaren somriures sorollosíssims de tots els seients.

. . . . . .

Havíem arribat "hasta fuera del Puerto". El capità — modestíssim capità — féu ralentir el motor i maniobrant amb calma encarà novament la petita embarcació vers la Porta de la Pau.

I fou durant aquest petit "raid" de tornada que ens creuàrem...

... amb un balandre ripollinat, blanquíssim, amb un senyor pulcrament uniformat — dirieu sortit de la capsa — que no polsava una corda ni maniobrava cap ormeig, els ulls fits a l'infinit en una "pose" de sublim pedanteria.

... amb un canot automòbil que passà brunzent pel nostre costat, deixant-nos la indumentària completament regalimant.

... amb una barqueta ocupada per un matrimoni "mig temps". Ella, remant desesperadament sota el signe d'un optimisme verge de faixes ortopèdiques; ell, fullejant amb aparent entusiasme un "magazine".

... amb una parella de nedadors joveníssims, colrats de sol, amb les prestigioses inicials al pit del mallot (C. N. B.), entrenant-se per a una carrera tot esbufegant heroicament.

Encara fórem testimonis de l'arribada de l'hidroavió que fa el servei Roma-Barcelona (l'aparell blanquíssim, dibuixant, enlaire, un ample semicercle damunt de l'explanada líquida que uns segons més tard li faria les funcions de camp d'aterratge) amb una exactitud d'horari poderosament estimulant per als que esguarden amb ulls de desconfiament la regularitat dels serveis aeris.

Era imminent el final de trajecte marítim. El capità (si ens llegia!), amb una eloqüència administrativa digna dels millors respectes, parà el motor, i anuncià, fent una cantarella que s'endevinava que li era habitual:

—¡Una pesseta i la voluntat, senyors!

Naturalment, tothom es ficà la mà a la butxaca per extraure'n el moneder, convençuts de la nullitat de tot intent de "chantage", i un cop feta la recolecció de metàllic, la petita embarcació avançà els pocs metres que restaven fins a deixar els passatgers a terra.

Enlaire, enxiquint-se cada vegada més, un trasbordador aeri avançava camí de Miramar.

MANUEL AMAT

1931.

—Què és això? La fi del món? Tant que m'agradaven les becaines-tes de l'oficina!...

reflector

Un dels nostres millors literats, gran adorador del "dolço farniente", comentava l'altre dia amb uns amics de penya el recent decret d'Azaña—quina altra "hazaña"!—reglamentant la burocràcia nacional.

—Jo trobo—deia l'alludit literat— que aquest decret contribuirà a agreujar l'actual situació dels sense feina.

—...?

—M'explicaré. Els economistes asseguren que la crisi que travessem és produïda per una sobreproducció incontrolada i també per la disminució del poder adquisitiu del consumidor. Ara bé: si fins fa poc Espanya era un país en el qual hi havia molts que consumien i uns pocs que produïen, ara, amb la incorporació a la vida nacional de les classes passives, amb la supressió d'un gran nombre de festes, etc., etc., s'intensificarà la producció, la gent viurà més capficada i no pensarà només que en treballar. De treball no n'hi haurà pas per a tots... i ja hi serem... Si precisament el que calia fer era suprimir-ne, d'hores de feina...

Està vist — afegia malhumorat — que a Espanya sempre serem uns veritables retrògrads!

★

En la darrera sessió consistorial fou aprovat un compte per despeses dels cotxes usats pels nostres regidors que [illegible] etes 17.791'50. La xifra ha sorprès a molta gent. Cal tenir en compte, però, que el compte alludit corresponia al més d'agost, època que no convida gaire a anar a peu.

Els ciutadans esperen que ara, durant l'hivern, els representants del poble seran més moderats en l'ús de taxis. El fred convida a caminar. Els sabaters hi guanyaran i la ciutat també.

★

La jove República txeca ha assolit un grau envejable de popularitat gràcies als patriòtics "Sokols" i a la figura venerable del President Masaryk. Però heus ací que súbitament un súbdit d'aquell país s'encarrega de mostrar als barcelonins com es roba una cartera sense fer soroll, com s'evadeix d'un vaixell-presó i finalment com es roben taxis i s'assalten estancs i cases de banca. La policia cerca activament (?) aquest perillós subjecte, i la premsa, com a detall curiós, publica profusament el seu retrat. Ara sí que podrem dir que és un "txec a la vista"!!

★

El diari més ben informat de l'Espanya "e islas adyacentes", el diari preferit pels venedors de determinats articles, [illegible]alment, deia molt fo[illegible]alment l'altre dia, parlant de Xang-Kai-Sech, el següent:

"En la sesión semanal del Kuomintang el general "italiano" ha felicitado a la S. de Ni. etc., etc."

Té, vès per on "La Vanguardia" ens fa saber que el pseudo-dictador xinès és italià. Quan ho sàpiga el Duce, ¡quin orgull per a la família... feixista! Perquè és de creure que quan el rotatiu del senyor Godó ho diu deu ésser veritat... Per alguna cosa serveix el "Servicio especial de La Vanguardia"!

★

¿No trobeu que és molt simptomàtic —diuen els "cancerbers" de la República—aquesta dèria dels nostres "gangsters" [illegible]s? Durant la monarquia semblants atracaments no succeïen pas. Alguns hi veuen la mà negra de la reacció. Com que ara—afegeixen—la bandera tricolor ha substituït la de la monarquia... podria ésser que ho fessin per demostrar-nos que ells no temen per res el règim que representen els colors republicans!!!

¿Què li sembla, senyor Menéndez, fa?

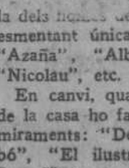

Si un dia us ve a mà, agafeu el "Ciero" i podreu constatar una cosa curiosa: sistemàticament el "Ciero", quan parla dels homes de la República, ho fa esmentant únicament llur cognom: "Azaña", "Albornoz", "Prieto", "Nicolau", etc.

En canvi, quan parla dels amics de la casa ho fa amb tota mena de miraments: "Don Francisco Cambó", "El ilustre economista Don Juan Ventosa y Calvell", "Don Jaime de Borbón", "Don Alfonso", etcètera.

¿No trobeu que potser tracten els republicans amb un xic massa de franquesa?

A nosaltres, ingenus de mena com som, ens fa l'efecte que la cosa hauria d'anar a l'inrevés: a qui haurien de tractar amb familiaritat hauria d'ésser als seus amics. ¡Per alguna cosa han menjat molt de temps al mateix plat!...

El senyor Esteve està desesperat. El senyor Esteve troba que tot va molt malament i es queixa perquè la Constitució no [illegible] al seu gust.

Pobre senyor Esteve! Està perdut irremissiblement!...

No sap situar-se. No sap fer-se càrrec de les coses.

Ell que va aprofitar-se tant com va poder de la sarabanda de milions de l'Exposició, es queixa dels impostos que ara li vénen a sobre; ell que feia la gara-gara a la gent de la Dictadura, es queixa de la baixa de la pesseta que patim a conseqüència de la Primada; ell que trobava admirable la unió indissoluble del "Trono y el Altar", es queixa que ara el país prengui precaucions contra el "Altar" que fins al darrer moment ha fet de puntal al "Trono"...

Pobre senyor Esteve!... Tan bé que li aniria fer-se càrrec de les coses, callar i donar gràcies a Déu d'haver-ne sortit amb la pell i el bossot atapeït d'unces...

Perquè si rondina gaire, si enyora el temps de les vaques grasses encara, s'exposa a perdre bous i esquelles.

★

En Ferran Valls i Taverner, l'eminent historiador català, és, com tots sabeu, un membre actiu de la Lliga Regionalista i president de la Lliga Espiritual de Nostra Dona de Montserrat.

La seva filiació política i religiosa no ha estat obstacle perquè la República hagi reconegut públicament el positiu talent del senyor Valls i Taverner, nomenant-lo director de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, que tan abandonada ha estat fins avui.

No cal dir els elogis que ens mereix l'esmentada disposició del ministre d'Instrucció Pública, senyor Domingo.

En Marcel·lí Domingo, de més a més de fer un gran servei a la Biblioteca de la Universitat, talent-la de mans ineptes, ha donat una gran lliçó de tolerància i liberalitat republicanes.

Ara més que mai, pas al talent!..

★

Ahir, en una votació nominal al Congrés, tres diputats catalans diuen que sí.

—Dolset, sí.
—Lairet, sí.
—Palet, sí.

En Lluís de Tàpia, que és amic de la broma, s'aixeca a continuació i exclama:

—Tapiet, sí.

"Regocijo" general a la Cambra.

SASTRERIA
Pantaleoni Germans
SELECTES CONFECCIONS DE SENYORS I NENS
Acualment exhibició i venda
ABRICS
VEGEU ELS NOSTRES MODELS
Elegància, perfecció, garantia, economia
13, PORTA-FERRISSA, 1

jjlláááá...
gargaritzeu en sec...

garganitzar . . . . . quin fastidi! Tant, que malgrat els consells del metge un no es decideix a fer-ho. Què s'ha de fer aleshores . . . . ? Doncs gargaritzar en sec amb les Gaba. Obtindrà el mateix efecte sense cap molestia; al contrari, gairabé amb plaer. Són tan delicioses i aromatitzades!

El bé que reporten a la vostra gola mai és en perjudici del vostre estòmac, puix es componen exclusivament de productes naturals. Prenguin tantes com vulgui.

60 cèntims caixa petita, Caixa gran 2.10 pessetes
Nova caixa UNA pesseta

Cuideu la vostra gola diàriament — garagaritzeu en sec amb les delicioses Gaba-

Gaba

J. ROCA
JOIER
Rambla del Centre, 33

ELS DOS MITINGS D'AHIR

Per la llibertat o per la reacció

Els revisionistes del Teatre del Bosc : Visca Crist Rei : Religió o monarquia? : Americanes i colls planxats : Disposats al martiri pels jesuites : Els anticlericals del Palau de Projeccions : Manca d'organització : El castellà llengua oficial de l'anticlericalisme? El poble no plora perquè expulsin els jesuites : L'ensenyament religiós plat de la burgesia : Els treballadors volen salvar la República

L'actualitat de Barcelona: dos mítings. L'un, clerical. No catòlic, ni d'afirmació de fe cristiana, sinó clerical, amb totes les lletres i tota la força de la intenció. L'altre anticlerical. No liberal, d'afirmació de la llibertat de consciència, de defensa de la dignitat humana, d'adhesió a la sobirania civil, sinó simplement anti-clerical, vuitcentistament anticlerical, mexicanissimament anti-clerical.

Això, a jutjar pels cartells, pels comentaris apriorístics, pels noms dels oradors, per la propaganda de l'un i de l'altre. En realitat, ara que ja podem jutjar a posteriori, els mítings del Bosch i del Palau de Projeccions han escapat al motllo definidor que els havien imposat llurs respectius organitzadors.

La realitat — en figura d'opinió popular fent-hi acte de presència — ha superat els designis dels preparadors. Han resultat dos mítings símbols: l'un — el clerical — la reacció. L'altre, amb tots els seus defectes, amb tot el seu sabor mexicaníssim i vuitcentista, ha simbolitzat la llibertat.

DOS SIMBOLS...

que cal tenir en compte. Que cal gravar a la pantalla de l'actualitat política. Dos símbols, de lluita. L'ofensiva violenta de les dretes espanyoles emparada en l'excusa revisionista fa del plat religiós una disfressa per dissimular un monarquisme inconfessable. La reacció contra la democràcia de la República, contra l'esperit revolucionari de la República. La qüestió religiosa és la gran excusa de la croada iniciada contra la República. ¿Quin odi hi ha contra els religiosos i religioses consagrats a la beneficència? Cap. ¿Qui vol perseguir o molestar els religiosos que vulguin dedicar-se a l'oració i al culte? Ningú. Es demana simplement l'expulsió de les ordres que acceptin una sobirania estrangera. Es demana que l'ensenyament sigui una funció privativa de l'Estat i que només puguin dedicar-s'hi els que hagin seguit els estudis que la llei disposa. Es priva els religiosos de dedicar-se a l'ensenyament. I els seus motius té la Cambra Constituent republicana per votar aquest acord. L'ensenyament confessional és tendenciós. De les escoles confessionals no en surten consciències lliures. La ciència, la història; la filosofia, àdhuc les Belles Arts han de sofrir la censura o el maquillatge deformador de l'Església.

PERO, DE MES A MES, EL POBLE...

de més a més, el poble, el poble autèntic, el que treballa a les fàbriques, als tallers, a les mines, als ports, a les oficines, als magatzems, el que viu d'un salari o d'un emolument modest cada dia trenta, no té cap sentiment per aquesta disposició d'excepció contra les ordres religioses.

El poble era al míting del Palau de Projeccions. Espardenyes i bruses, gorres, vestits de llana amb tota la modestia d'un lluïment dominical. El poble, en canvi, no era al teatre Bosch on només hi havien senyors, burgesos, dames devotes, joves clenxinats i estudiants de casa bona. Els estudiants catòlics, generalment, no solen ésser mai aquells estudiants que han de treballar a les tardes i a les nits per pagar la dispesa i les matrícules.

El poble ha estat sempre divorciat dels jesuïtes perquè aquests han estat sempre enemics del poble. Han començat per posar una barrera infranquejable a les portes de llurs collegis reservats exclusivament als fills de famílies riquíssimes. Que surtin els nois dels treballadors que hagin estat pensionistes als maristes, als escolapis o als jesuïtes. Que surtin els Collegis de Jesuïtes que amb un sant procedir evangèlic hagin donat ensenyament als humils...

Que volen que se li en doni, ara, al poble que les Corts hagin acordat l'expulsió dels jesuïtes. Com hauria reaccionat aquest mateix poble si — hipòtesi impossible — la mesura de l'expulsió hagués estat presa contra les ordres religioses dedicades a la beneficència o a l'oració. Perquè aquestes ordres s'han atansat al poble, li han donat la mà, l'han estimat cristianament, l'han ajudat. Perquè aquestes ordres han practicat la humilitat i no han cobejat cap riquesa, ni han exercit cap poderiu polític.

EL TRUC SENTIMENTAL...

de la reacció no pot prosperar. Tothom sap que les ordres religioses — excepció feta dels jesuïtes — poden continuar com fins ara. Que ningú no persegueix i que el govern empara aquelles ordres dedicades a la beneficència. Que no són perseguides les germanes de la Caritat i les de la vetlla i els germans de Sant Joan de Déu, que són angels d'hospitals de leprosos i sanatoris de tuberculosos i manicomis...

AL MITING DEL BOSC...

es va explotar aquesta cantarella sentimental, falsa, hipòcrita, desllleial. Hi havia molta gent. Molta. No volem pas negar-ho. Fou un èxit de públic. De públic burgès, benestant, de senyors Esteves que ja es comencen de neguitejar en veure que el noi no li podrà anar als Jesuïtes ni als Escolapis. Congregacions senceres, clergues vestits en civil, filles de Maria, súbdits apassionats de "Cristo Rey", que aplaudien frenèticament els atacs al Govern, a la República, a les autoritats i que ovacionaven fins els deliri les invocacions al Sant Pare i al cardenal Segura.

Oradors catòlics! Com a liberals no podem discutir llur dret a defensar llurs criteris i a propagar llurs conviccions. Com a republicans, però, podem discutir llur dret a llançar infàmies contra la República i llançar insults contra els republicans. Com a ciutadans de sentit comú, sobretot, poden preguntar als dirigents del Partit Catalanista Republicà si els senyors Thió i Rodés i Lluís Jover, pertanyen encara a aquest partit. Ho preguntem especialment pel darrer el qual, no satisfet de prendre part en un acte (on va atacar-se la República a cada moment amb insults i exhortacions violentes a la lluita), ell, personalment, va atacar públicament el president del Partit del qual forma part, per la "covardia — digué — d'haver votat l'article 24". Suposem que el senyor Jover, si encara formava part de l'esmentat partit, devia escollir la cerimònia clerical d'ahir per acomiadar-se'n en mig de les ovacions dels que consideren més urgent salvar la perseverança que assegurar l'aprovació de l'Estatut de Catalunya i dels que — ens ho temem molt fonamentadament — no tenen altra obsessió que enfonsar la República. No creiem que sigui compatible la seva permanènci en el Partit amb la dels elements liberals que estimen i respecten el seu president.

Almenys, el que signa aquest article, amb la seva significació personal fa públic, des d'aquestes columnes aquesta incompatibilitat i es manifesta dicididament disposat a fer-la efectiva cas de resultar — cosa improbable — que els dos oradors esmentats encara no fossin baixa del Partit Catalanista Republicà.

AL PALAU DE PROJECCIONS...

no hi havia requetés a les portes. També hi havia molta gent; més gent que al Bosch, el doble de gent que al Bosch. Però, el míting anticlerical resultà menys lluit que el catòlic. Les deficiències d'organització li llevaren brillantesa i entusiasme. La ferum de velluria, el regust vuitcentista del títol "Míting anti-clerical" degué retreure un xic als mateixos oradors. Som anti-clericals però no n'hem de fer una professió. El nostre anti-clericalisme és l'afirmació de les nostres convicions liberals. Segons aquests principis de llibertat els millors catòlics han d'ésser anti-clericals, han de voler que l'Església no es mogui del seu recinte espiritual, han d'advocar per la concepció pura i cristiana de la religió, han de protestar de les intervencions religioses en la política de l'Estat en defensa de l'autocràcia sempre deferent amb els prínceps de l'Església...

Hauríem preferit un míting d'afirmació liberal. Un míting de contraofensiva revisionista. Un míting d'afirmació civil i laica.

ELS ORADORS QUE FALLAREN...

eren els plats forts del míting anunciat. Les quatre vedettes que portaren a l'Exposició la formidable gentada que s'hi encabí. Victòria Kent... Pere Rico... Lluís Araquistain... Companys...

Cap d'aquests hi compareguè. El president anuncià la trista nova amb una cara de prunes agres que feia enternir. No sabia com donar la terrible píldora al públic. Cercava la forma, ampliava les excuses — les excuses infantívoles — amb què justificava una absència collectiva injustificable. I el públic — amb tota la raó — en saber que ni la senyoreta Kent, ni l'alcalde de Madrid, ni Lluís Companys, ni el camarada Araquistain havien comparegut, promogué el gran escàndol en senyal de protesta.

—Això és una rifada — feien els uns.

—Això no és seriós — cridaven els altres.

I tenien motius sobrers per exclamar-se així. No era seriós. Anunciar oradors sense tenir la seguretat que hi han d'assistir no és seriós. I si els oradors s'han compromès a assistir-hi i després fallen aleshores no s'han d'excusar. El president en comptes de cercar recursos per dissimular l'absència n'ha de protestar davant del públic i ha de demanar-li una xiulada èpica per al desertor.

Parlaren En Ruiz i Antoni Montaner. Sort d'En Montaner, que dit sigui de passada és una de les figures de més relleu i més estimables del partit radical. L'ex-governador de Sevilla és un orador remarcable. Ell salvà una mica la situació davant l'hostilitat d'un públic que es considerava defraudat i burlat. En Montaner parlà bé, però, potser en un to massa elevat per a una part de públic que anava al Palau de Projeccions disposat a fer el vermut amb uns quants jesuïtes sofregits i unes monges rostidetes amb quatre patates i una mica d'enciam.

Fou culpa del títol del míting. En Montaner parlà com un liberal, com un propagandista de la fraternitat humana, de la sobirania civil, com un defensor de la llibertat de consciència. Però, no llançà frases per les feres ni advocà per la tortura dels catòlics. Això ho deixà com un procediment privatiu dels inquisidors que feien entrar la vocació catòlica a cops de martell al cap dels infidels.

PERO L'IDIOMA OFICIAL DEL ANTICLERICALISME...

fou el castellà. Ens sembla recordar que de tots els oradors anunciats En Companys i el senyor Isart Bufa eren els únics que havien de parlar en català. Però En Companys no hi assistí. El senyor Isart — ja vellet — parlà molt breument. I resulta que els senyors Ruiz i Montaner parlaren en castellà, perquè — cosa natural — tots dos són castellans. Algú remarcava que l'idioma de l'anticlericalisme era el castellà. I hom evocava Lerroux — evocació imprudent i inoportuna! — com a iniciador de la primera gran ofensiva anticlerical a Barcelona.

I és que el mot no és simpàtic als catalans. Volem afirmacions. Som positius. Recordem que les interrupcions esdevingudes durant el míting de diversos llocs de la sala, els visques i alguns crits tots foren proferits en castellà. Anarquistes i sindicalistes eren els més entusiastes.

¿Per què no s'organitzava un gran acte d'afirmació civil, d'afirmació liberal, d'afirmació laica i es requeria el concurs d'elements catalans? No ho sabem. Però el cert és que per obra de l'atzar collaborant en la magnífica desorganització del míting de l'Exposició els catalans tingueren una magnífica representació clerical, al teatre Bosch, i, en canvi, foren absents del Palau de Projeccions.

Un altre dia es farà millor, amb oradors que no fallin, i sense cap títol vuitcentista que faci socarrim mexicà. I català. Liberalisme català autèntic. Liberalisme europeu. Liberalisme mil nou-cents trenta-u. Liberalisme segle vint. Liberalisme que no devora capellans ni frares i que és perfectament compatible amb els sentiments catòlics dels ciutadans.

DOMENEC DE BELLMUNT

CIUTADÀ:
Antoni Borrell, un ciutadà pacífic, un honrat pare de família, fou assassinat pel carrer.
Cal pensar en el fillet que ha quedat sense pare.

L'ASIL DURAN, ENCARA

Els ex-asilats parlen...

Després de la visita. -- No tot el que hem vist és real. -- Parla un ex-asilat. Dos mesos al calabós. -- Una explotació intolerable. -- S'imposa una visita d'inspecció

DESPRES DE LA VISITA

Fa dues setmanes visitàrem, amb tota atenció, l'Asil Duran, Escola de Reforma de Barcelona. A través de les nostres observacions s'endevinava la impressió tristíssima que havíem tret d'aquella visita. I és precisament aquesta impressió de tristesa i de dolor el que ens ha mogut a ampliar aquell reportatge nostre amb el raport de fets vius que complementin les nostres impressions d'aquell dia.

"Cada jove que es reforma és una generació que se salva", llegírem en una de les llegendes de l'"hall" d'aquella Escola de Reforma. I amb aquestes paraules per guia, recorreguérem totes les dependències d'aquella casa, ara amb alegria, ara amb dolor, segons el quadro viu que els nostres ulls presenciaven.

Si hem d'ésser sincers, direm que la nostra impressió, la impressió que traguérem d'aquella casa, un matí lluminós de diumenge, fou optimista, amb tant d'optimisme com reflectien les paraules amarades de tristesa, del nostre reportatge.

Però ja ho hem dit: aquella tristesa s'apoderà de nosaltres i a poc a poc, amb aquella persistència persuasiva que dóna el presentiment d'una realitat amagada, prengué peu en nosaltres la idea que no tot el que havíem vist era real. I alesshores comprenguérem la necessitat d'ampliar aquell reportatge amb tot allò que poguessin dir-nos els ex-asilats, els que han sofert els correctius d'aquella casa, on tot respira un aire de tristesa, menys l'alegria —alegria fingida, alegria forçada— dels nois que juguen i corren en aquell pati clar de l'Escola de Reforma.

NO TOT EL QUE HEM VIST ES REAL :: :: ::

No tot el que hem vist a l'Asil Duran respon a la realitat. Apressem-nos a confessar que hem estat víctimes de la hipocresia. O que hem estat víctimes de la nostra pròpia sinceritat.

No hem volgut veure, no creíem que fos possible veure, a través del que amb els nostres ulls presenciàvem, altra cosa que allò. Els ex-asilats opinen, parlen... i nosaltres ens convencem que veiérem el que la nostra imaginació i els nostres sentiments ens feren creure que havia d'ésser aquell correccional i no el que en realitat és.

"Cada jove que es reforma, és una generació que se salva." Quanta realitat hi ha en aquest eixioma que nosaltres portàvem per guia... Cada jove que es reforma... Oh, sí, és cert; però cada jove que es reforma, com?

Heu-vos ací el nostre dolor. Està bé, és necessari que la joventut díscola sigui corregida, però no explotada impunement sota la capa d'una humanitat que no existeix i d'una generositat ficticia. Tenim encara clavades en el cervell les paraules d'un dels asilats d'avui. ¡Quanta dolor hi havia en el que deia i quanta sinceritat! Ni l'ombra més lleu d'hipocresia pot haver-hi en aquelles paraules que eren tallades sovint per la dalla de l'emoció i regades amb llàgrimes de penediment...

Salvar una generació!... Tasca elogiable. Però cal que, per salvar una generació, sigui respectada una vida.

Decididament, no tot el que hem vist és real...

PARLA UN EX-ASILAT

Més de vint-i-cinc anys. Alt, bru, ben plantat. Fa cara d'home sincer. El sorprèn que nosaltres vulguem saber quelcom de la vida interior de l'Asil Duran. Li expliquem els nostres motius...

Un lleugerissim vel de tristesa cobreix el seu rostre.

—No seré jo—comença—el que digui que aplicar un correctiu als nois que ho necessiten sigui mal fet. Tot al contrari. Però hi ha moltes maneres de portar a cap l'obra correccional. Està bé que quan un noi comet una falta sigui castigat com es mereix; però no que se'l tingui tancat en un soterrani o calabós, durant dos mesos, a pa i aigua, com si es tractés d'un assassí. Això no es fa ni als criminals, però passa en un asil de correcció dirigit pels que es volen anomenar servidors de Déu.

—...?

—Alegria? Ficció! Efectivament, els nois que no tenen visita juguen, salten i riuen; però en el seu rostre es nota el rastre del dolor que els consumeix. I és que els fan jugar per força, vulguin o no. ¿Com creieu possible que pugui estar alegre un noi que no té ganes de jugar, que pensa, segurament, en els seus pares i que potser està ja penedit del que un dia féu per un impuls de la seva pròpia joventut? ¿Com pot estar alegre un noi al qual s'obliga a jugar?

—...?

—La vida, allí, és trista, tristíssima. Els nois van vestits, correntment, de la manera més llastimosa. Esperançats, bruts... I no hi ha una mà sincera que s'aixequi per altra cosa que per aplicar el càstig!

—...?

—El noi que cansat dels mals tractes i de l'explotació de què és objecte, en termes generals —en això sí què és aplicat el règim democràtic— s'escapa d'aquella casa, podeu tenir la seguretat que no és cercat pels que tenen l'obligació moral de fer-ho. Podria citar-vos el cas d'un noi que es féu escàpol perquè era víctima de tots els atropellaments, el qual passà tres o quatre dies donant voltes pels carrers sense que ningú no es preocupés de denunciar el fet a la policia o a la família del noi.

—Són curiosos? Tots ho son prou! Per dir-vos que un dia, a un pobre noi que li feia mal el queixal l'hi volgueren arrencar amb unes tenalles i el que feren fou trencar-li. No cal dir les nits de "ràbia" que passà aquell pobre company meu de captiveri.

UNA EXPLOTACIO INTOLERABLE :: ::

Quan la nostra visita ens parlaren, i poguérem veure'ls, dels tallers que per a fer l'aprenentatge els asilats hi ha en aquella Escola de Reforma. El que no ens digueren és l'explotació de què fan objecte aquells pobres nois.

Heu-vos ací el que un altre dels ex-asilats ens ha contat:

—L'ensenyament intellectual, a l'Asil Duran, és una cosa purament secundària. El que interessa als dirigents d'aquella casa —podria dir aquella penitenciària— és que els nois treballin com esclaus en aquells tallers, per tal de fer la màxima producció, i així enriquir-se ells amb el treball dels pobres asilats. I el que és pitjor, és que com que aquells nois —¡quin trist record conservo de la meva estada en aquella casa!— no cobren cap mena de sou, tota la producció que fan els resulta extraordinàriament econòmica i poden competir amb els petits industrials, els quals es veuen impotents davant una lluita en condicions de desavantatge.

—...?

—S'obliga a treballar d'una manera brutal. Els nois tenen en el seu rostre els senyals de l'abatiment. Moltes vegades —i això passa amb excessiva freqüència— s'han de treballar hores extraordinàries per tal de poder subvenir a l'excés de demanda. I és natural. En aquestes condicions no hi ha competència possible.

—...?

—En algunes ocasions s'arriba a pagar a aquells nois el jornal màxim d'una pesseta i això acumulat és el que lliuren als asilats quan abandonen, abatuts i explotats, aquella casa miserable i trista.

¡Indiscutiblement, caldria evitar aquesta intolerable explotació!

S'IMPOSA UNA VISITA D'INSPECCIO :: :: :: ::

Heu-vos ací complementada la nostra informació. El que els ex-asilats ens han dit, la impressió de tristesa que en traguérem, tot plegat, obliga l'Ajunament de Barcelona a portar a cap una minuciosa visita d'inspecció.

El testimoni viu dels que han sofert la duresa del règim interior de l'Asil Duran, Escola de Reforma de Barcelona, és prou eloqüent per a interessar la nostra corporació municipal a vetllar per l'esdevenidor d'aquella joventut que és consumeix entre aquelles parets gruixudes, que tanquen, darrera d'elles, la tragèdia d'una sèrie de vides.

"Cada jove que es reforma, és una generació que se salva." Però hi ha reformes i reformes. I a l'Asil Duran costen moltes llàgrimes...

MANUEL VALLDEPERES

El senyor Macià obsequià els membres de la Subcomissió de Responsabilitats amb una excursió a Sitges

Invitats pel president de la Generalitat, els membres de la Subcomissió parlamentària de terrorisme, que són a la nostra ciutat, feren, ahir, una excursió a Sitges. Formaren part de la caravana el senyor Macià i la seva filla, els diputats a Cortssenyors Teodomir Menéndez, Guerra del Río, acompanyat de la seva senyora, i Isaac Albeytúa; l'alcalde de Barcelona, senyor Aiguader; el secretari particular del president de la Generalitat i diputat a Corts, senyor Terradelles; el tinent d'alcalde del nostre Ajuntament, senyor Casanelles; l'oficial dels Mossos de l'esquadra, senyor Cabezas, i el majordom de la Generalitat, senyor Rubí.

En arribar els excursionistes a Sitges la gentada que els esperava va esclatar en aplaudiments i visques; l'alcalde, senyor Costa, i el president de la Societat d'Atracció de Forasters, senyor Nadal, els donaren la benvinguda.

El senyor Macià i companys de viatge es dirigiren immediatament, seguits de nombrós públic, a visitar el Cau Ferrat. Després, tingué lloc, a l'Hotel Terramar, un banquet, al qual també assistiren, pregats pel senyor Macià, els senyors Costa i Nadal. A l'hora dels pòstres es presentaren el conseller de la Generalitat, senyor Gassol, el diputat a Corts, senyor Ventosa i Roig i l'alcalde de Vilanova i Geltrú, senyor Santmartí.

En havent dinat, els excursionistes sortiren cap a Vilanova i Geltrú.

L'arribada a aquella ciutat fou, igualment, triomfal, saturada d'entusiasme popular. La comitiva, a peu, anà al Musel-Biblioteca Balaguer, on feren els honors als visitants el president de la Junta del Museu, senyor Vinyals, el secretari, senyor Alegre, i el Bibliotecari, senyor Agelet. Aquest darrer donà tota mena d'explicacions sobre la fundació i funcionament del Museu-Biblioteca als senyors Menéndez, Abeytúa i Guerra del Río, els quals tingueren paraules d'elogi per la tasca cultural que allí es porta a terme.

La tornada a Barcelona es féu per Vilafranca del Penedès. El mateix que a l'anada, el president Macià fou aclamat a tots els pobles del trajecte. A Vilafranca, especialment, l'acollida resultà en extrem entusiàstica. Els excursionistes es veieren obligats a baixar dels autos i deturar-se a l'Ajuntament, on foren obsequiats amb xampany i "panellets".

ENVIEU LES NOTES EN CATALA!

DINERS SOBRE VALORS
espanyols cotitzables, s'anticipen ràpidament. Interès legal, i per quantitat major a la pignoració corrent. Informaran: Crèdits i Finances, Ronda de Sant Pere, 37, pral. 2.ª - D'11 a 1 i de 5 a 7

LA TORNADA DE M. LAVAL
—Doncs sí, senyors. A Nova York em varen rebre molt bé.
I ara! Aquí feien córrer que us varen rebre a canonade.
varen rebre a canonades.

—També coneixes En Rovellat?
—Sí, Ens coneixem de vista. Tots som clients de can "GANZER".

J. GANZER. — Av.ª Portal de l'Angel, n.º 33

la rambla

(esport i ciutadania)

CATALÀ

Aquest és el paper del nostre poble. Treballem per ell com hem treballat sempre per les coses ben nostres

Un gran decret revolucionari

Avantatges i perills : Un intent de revolta al Ministeri d'Hisenda? : L'ofensiva contra l'enxufisme i la mandra oficial : Guerra als privilegis del funcionarisme : Precaucions i advertiments : La reacció a la caça dels que rondinen : L'estisorada a l'escalafó no pot fer-se amb els ulls closos : El problema de la classe mitja : El decret d'Azaña a Madrid i fora de Madrid : Alts empleats que conspiren? : Militars i civils

Una bomba!

La secular placidesa dels ministeris i administracions públiques ha estat torbada per la sacudida sísmica del decret Azaña.

La ira divina s'ha desencadenat contra la ganduleria oficial inviolable, contra la mandra sagrada, contra la supèrbia dels funcionaris d'escalafó...

Un home—Azaña!—, un govern—el de la segona República!—, ha gosat decidir la valenta ofensiva. Els privilegis arbitraris que gaudien els funcionaris d'Estat s'han acabat. La muralla aparentment inexpugnable que rodejava el fortí on es guardaven plantilles i escalafons ha estat enderrocada pels principis d'equitat que són la força de la República.

Els funcionaris, obrers d'un patró —l'Estat—, servidors del poble que els paga, hauran de convenir que no tenen dret a gaudir avantatges sobre els altres ciutadans...

JA FEIA TEMPS QUE UNA NUVOLADA...

planava damunt les cúpules dels ministeris madrilenys. Nuvolada suspecta, que començà en pujar al poder Manuel Azaña. Nuvolada que anava augmentant des de l'aprovació de la Llei de defensa de la República. Nuvolada que prengué tots els caràcters d'una amenaça greu, d'un perill inevitable i pròxim després de l'últim Consell a la sortida del qual el cap del govern insinuà quelcom referent a una possible reorganització de funcionaris.

Pels passadissos dels ministeris es feien comentaris a cau d'orella. L'alt personal estava preocupat. Els negociats eren tertúlies apassionades, tot l'escalafó tremolava com un infant poruc...

LA SENSACIO DE LA CULPA.

amargava la gola del "oficial primero" o el "jefe de administración de tercera". El funcionari tenia la consciència del seu incompliment, dels seus abusos, de la farsa dels seus nombrosos càrrecs, de l'absència a la major part dels seus deures, de l'expedient no resolt, de la instància arxivada, de la reclamació desatesa, de l'orgull o el menyspreu amb què ha tractat el públic.

Quan hi ha anat, s'ha presentat a les onze a l'oficina. A la porta del ministeri ha comprat el diari. No l'ha comprat en sortir, per llegir-lo a casa. Ni l'ha comprat en sortir de casa seva per llegir-lo pel camí: l'ha comprat "precisament" en entrar al ministeri a dos quarts de dotze del matí, per llegir-lo en arribar a l'oficina i assegurar's còmodament a la seva poltrona de "oficial primero", obrer amb un patró fins ara absent, obrer amb l'esquena guardada, amb la fugida assegurada, amb el demà sense inquietuds...

DEU VOS EN GUARD D'ATANSAR-VOS-HI TIMIDAMENT...

us abordava com un ca malhumorat. Si sou a Barcelona i li parleu català us mirarà per damunt de les ulleres i us girarà l'esquena amb un menyspreu olímpic esperant la traducció CRISTIANA.

Si sou a Madrid i no porteu una carta autògrafa d'un ministre o no sou comte o marquès o no porteu la corbata i els dits carregats de joies us fareu un tip d'esperar darrera la guixeta d'Hisenda o a la sala d'espera de Foment...

Però si el dia abans de la vostra anada forçosa al ministeri hi ha hagut "corrida" important a la plaça de braus de Madrid, oh, aleshores, en teniu per tot el matí d'esperar-vos sense esperances de despatxar.

Bienvenida, Ortega o Cagancho són temes apassionants molt més transcendentals que l'afer del ciutadà que espera el fall de l'administració de l'Estat...

I SI LA "GACETA"...

Si per desgràcia la "Gaceta" d'aquell matí ha portat alguna llista d'ascensos que han fet córrer l'escalafó de forma desplaent per al vostre funcionari, ja esteu ben posats. Tota la fel del seu malhumor, tot el vinagre de la seva ira remoguda cauran damunt la vostra instància dissortada.

La data mal posada. Els números s-havien de posar en xifres. El "reintegro" és insuficient. Manca la cèdula. Passen dos minuts de l'hora d'admissió ni Registre. Torni demà! Fareu una instància nova! Això no es pot admetre!...

Ah, la tortura del ciutadà en romiatge administratiu. El calvari del negociat. El suplici de l'espera que s'eternitza. La negativa malhumorada. La resposta glacial...

EL FUNCIONARI TENIA UN REI AL COS...

Heus ací el que deia el poble amb la seva lògica irrebatible i justíssima. El funcionari tenia un rei al cos. I posaven en aquesta imatge tota l'antipatia, tota la repulsió que els merexia la figura reial: orgull, poderiu, absolutisme...

Ningú no els podia atacar ni els podia vèncer. En franc cos a cos, el ciutadà perdia irremisiblement, vençut per les armes "legals" del funcionari. Del funcionari a segur, amb la paga que no pot fallar, amb el sou encara que no treballi, amb uns drets passius que li garanteixen una vellesa de burgès...

Desproporció revoltant entre l'oficinista d'un Banc, d'una casa de comerç, d'una societat anònima i l'oficinista de l'Estat. Aquest amb la vellesa assegurada contra tots els accidents possibles. L'altre a mercè d'un patró que pot quebrar, que el pot acomiadar i sense cap garantia per l'endemà.

LA BOMBA DE L'AZAÑA...

confirmà els rumors que havien alarmat els funcionaris. Un decret sorpresa, explosiu, fulminant, aparegué un matí a la "Gaceta" i féu indigestar la xocolata del funcionari.

La meitat dels funcionaris a la reserva. Estisorada neta a l'escalafó. Ordres severes per assegurar el treball. Tothom a les nou a l'oficina. S'han acabat les combinacions, els trucs i els "enxufes"...

Gran revolució!

Al Ministeri d'Hisenda hi ha una temptativa de "plante". Alguns funcionaris comenten indignats el decret Azaña. L'apassionament creix. Les protestes corren com la pòlvora. En un negociat es llancen expedients enlaire!

—La República es una m...

—Esto es atacar nuestra dignidad...

—La Monarquía siempre nos respetó.

—Viva el rey...

Diuen que algú—un funcionari amb un sentit real de la dignitat—va tapar amb la seva mà la boca del foll.

A migdia els despatxos dels alts funcionaris eren conspiracions. Els negociats eren buids i pels passadissos dels ministeris es feien mítings apassionats.

El funcionari dolent s'esgargamellava. El funcionari digne callava, i tot aprovant interiorment la idea de la reforma Azaña considerava la forma improcedent i el moment poc oportú:

LA FI DELS "ENCHUFES"...

era el que arribava a l'ànima del funcionari madrileny; era el llamp sobre Madrid; era l'escopetada contra el periodista, contra el cambrer, contra el comerciant, contra l'hoteler, contra el ciutadà del carrer, contra el MADRILENY.

¿Quin periodista de diari madrileny podeu ensenyar-nos que no sigui funcionari d'un ministeri? ¿Quants ens en podreu ensenyar que hi vagin a treballar? A Madrid hi ha centenars de ciutadans que gaudeixen de la bicoca del "destinillo". I els ciutadans que resten aspiren TOTS a tenir-lo algun dia...

L'escalafó és la gran esperança. La terra promesa dels madrilenys perfecte. Del madrileny que coneix la seva obligació d'arribar a les onze a l'oficina—quan hi va—i de passar-se la tarda i la nit assegut al café fent la manilla, llegint el diari o parlant de braus...

DIA DE DOL...

dia de dol a la capital de la República. Els cafeters que no són calbs s'estiren els cabells i els calbs aixequen les mans al cel i pregunten al Senyor com s'ho faran el dia que el decret Azaña s'apliqui.

Si Madrid treballa, qui anirà al café? ¿Què faran aquelles senyoretes tan amables i tan rialleres de Riesgo, del Regina, de l'Universal, del Levante, del Colonial?

Quin ensopiment!

Els armers són els únics que es freguen les mans de satisfacció. Vendran a dotzenes de revòlvers automàtics. Saben que el bon madrileny, el madrileny perfecte, decidirà suicidar-se abans que aixecar-se cada dia a les vuit per ésser a les nou a l'oficina...

ALGUNS ADVERTIMENTS...

Malgrat la necessitat d'una reforma radical de l'organització burocràtica, malgrat la general simpatia amb què l'opinió pública ha acollit la idea d'un decret revolucionari sobre la qüestió dels funcionaris som d'aquells que creuen que del decret d'Azaña l'únic que se salva és l'esperit i la disposició sobre l'horari de treball.

Tallar en roló, pel mateix patró, tots els ministeris, totes les dependències, tot els serveis i tots els negociats ha estat un error. Hi ha llocs on sobra gent que no treballa. Hi ha serveis on la poca gent que hi ha es mata treballant. Liquidar en bloc el 50 per 100 dels funcionaris amb els 4/5 de llur sou es llançar milers de desvagats al carrer, que s'amiran a oferir a baix preu a les oficines comercials i Banques, augmentant la crisi de treball en moments inoportuns...

Potser valdria la pena de "triar" els funcionaris. D'escollir alguns inadaptats que boicotegen la República—tothom els coneix a cada administració—i de limitar les jubilacions per raons d'edat, reduint en tot cas el nombre d'anys. Potser hauria estat millor d'organitzar un servei inspector que assegurés la presència de "tots" els funcionaris i llur compliment en el seu deure. Potser hauria estat més indicada la decisió d'amortitzar les vacants que s'anessin produint a partir de primer d'any i suprimir oposicions a partir de la mateixa data... Això, naturalment, acompanyat d'una despietada mesura contra la plaga dels "enchufes".

Es possible, molt possible, que les Corts vagin pulint el decret Azaña De moment ha estat un avís seriós...

A Madrid, però, l'emoció no ha passat de la intimitat familiar, de les tertúlies del café i dels passadissos ministerials. Volem dir que, malgrat el decret, per ara els funcionaris segueixen arribant a les onze, i encara s'hi ha perdut: el decret és un nou motiu de conversa i de mal humor en perjudici del pobre ciutadà que truca a la guixeta d'un "Negociado"...

JOAN BALAGUER

Una altra víctima innocent de la reacció

EL FILL D'ANTONI BORREL

Fa alguns mesos publicàvem en aquestes pàgines el retrat d'una nena que s'havia quedat sense pare: la filla del malaurat capità Garcia Hernández, afusellat a Osca. Avui, dissortadament, hem d'ocupar-nos d'un altre cas semblant. Una altra criatura innocent ha quedat sense pare, caigut sota la reacció als carrers de Barcelona.

Com tots els lectors de LA RAMBLA recorden, fa unes setmanes fou assassinat davant els murs de la Catedral un ciutadà pacífic, bon pare de família i treballador honrat, allunyat de les lluites polítiques i socials, per una mà criminal moguda per la reacció. Ens referim, no cal dir-ho, al jove Antoni Borrell, el qual deixa vídua i un fillet.

Un diari catalanista — el nostre coliega "La Publicitat" — tingué la bona pensada d'obrir una subscripció a favor d'aquesta família que vivia del treball del pare assassinat i que ara, com és natural, no queda pas en una situació econòmicament bona. Aquesta subscripció, al cap de dues setmanes d'haver estat oberta, no excedeix de les mil cinc-centes pessetes. Posteriorment, altres estaments han obert una altra subscripció a favor de la família d'un guàrdia de seguretat — digne de tota la nostra consideració — mort en el compliment del seu deure. I aquesta altra subscripció arriba ja a la ratlla de quinze mil pessetes. No és pas que ens sàpiga greu. Trobem molt bé que l'home que sucumbeix defensant la tranquillitat pública no sigui oblidat. El que ens estranya i ens avergonyeix és que aquesta caritat "oficial" que d'una manera automàtica surt a relluir així que cau un policia — dignes tots dels majors respectes — no es recordi de la mateixa manera de víctimes com Antoni Borrell, caigudes pel fanatisme reaccionari. No es tracta d'una cosa política, es tracta d'un cas de consciència, d'un cas d'humanitat, d'un cas de civisme.

Quan passen casos com el que ens ocupa, caldria que els Poders Públics reparessin en el possible — un pare perdut no es compensa de cap manera — l'absència del mort. Precisament recordem en aquests moments que el Govern de la República, considerant que els diners d'una subscripció no resolen d'una manera definitiva la situació d'una família, ha concedit un estanc a la Puerta del Sol, de Madrid, a la vídua del capità Sancho. Nosaltres que coneixem els sentiments nobilíssims del President Macià, de l'alcalde ciutadà Aiguader i d'altres autoritats catalanes, esperem que, sigui com sigui, si no hi ha cap plaça creant-la, perquè ningú — creiem — no els en farà retret, es trobarà la manera com la vídua del dissortat Antoni Borrell pugui guanyar-se la vida honradament per atendre les seves necessitats i les d'aquest fillet al qual la pistola reaccionària se li ha endut el pare.

LA RAMBLA recomana amb tot interès als seus amics que contribueixin a la subscripció de "La Publicitat", mentre es fan les gestions necessàries prop de les autoritats locals, per tal de trobar una solució permanent a la situació econòmica de la família Borrell.

Al marge d'un cas d'escàndol

Defensa dels periodistes

Tota persona de cultura mitjana en avall — que són les que més abunden al nostre país, per dissort — té del periodista i del periodisme, un concepte injust. Per a molta gent, un periodista és més subornable davant deu rals, que un anyell davant una garba d'aufals. Per a molts ciutadans, la professió del periodisme ve a ésser una mena de comunitat de trapelles amb lletra menuda. I, indefectiblement, el periodista és sempre — per a ells — un pobre diable que de tot fa diners, àdhuc de la pròpia dignitat.

Es fama que el periodista és un home mal pagat i que, *naturalment*, ha de fer-se, amb els mitjans que tingui al seu abast, aquell sou que es guanya i no li donen. I aquest criteri del periodista el tenen el botiguer que després d'explotar la seva dependència, estafa tot el que pot els seus clients; el lleter que posa aigua a la llet i el taverner que posa aigua al vi; l'advocat que cerca complicacions als plets o pacta amb les parts contràries; l'acaparador que fa pujar de preu les subsistències; el regidor que es fa ric amb els diners del comú o el diputat que es ven la consciència cada vegada que la hi compren.

Avui — en general — el periodista és més ben pagat que pocs anys enrera. Segueix, però, essent l'home que guanya menys diners de tots els que intervenen en la confecció del rotatiu i, és clar, la llegenda continua i la mala fama també. Generalment, només tenen un bon concepte dels nostres periodistes, aquells que han de tractar-hi sovint. Que són els únics que els coneixen, però que són els menys en totes les ciutats.

El periodisme català és actualment un dels més purs — per no dir el més pur — del món, no obstant ésser el més mal pagat. Altres països tenen el *"chantage"* com una cosa corrent. Ací, és una excepció. A Catalunya és possible que hi hagi un periodista trapella i un diari *chantagista*, com és possible de trobar un comerciant lladre, un regidor poc escrupolós o un capellà poca-gergonya. Nosaltres, però, ens guardarem prou de dir — davant un d'aquests casos — que els comerciants són uns malfactors, que els regidors són uns estafadors i que els capellans són uns éssers reprovables. En canvi, amb el periodista no passa el mateix...

Invariablement, l'home que llegeix una crítica — sigui del que sigui — no vol tenir un pèl de ruc i de seguida veu, darrera aquelles ratlles, favorables o desfavorables, un ramell de monedes. Qui més, qui menys, tothom ha pensat mal, un cop a la vida, d'un periodista.

¿Què hi fa que la majoria de periodistes tinguin més d'un periòdic on treballar o una manera extra de guanyar-se la vida per viure dignament? o hi fa res. Quan un periodista pot fer com els altres ciutadans i despèn unes pessetes en un caprici, hom hi veu de seguida gat amagat. El periodista és un professional de mala fama i aquesta mala fama no hi ha manera de treure-li. I, no obstant, estem certs que poques profession, poques carreres, poques indústries, podrien presentar un tant per cent equivalent de moralitat professional en els individus.

Això ve a tomb en aquests moments que un afer escandalós ha ocupat l'atenció pública. Aquests dies, s'ha jugat amb un nom imaginari — "Eufemio Rodríguez", — darrera el qual s'amaga un cas d'immoralitat professional que ha estat possible, d'una banda, per la poca escrupolositat d'un individu i de l'altra, pel convenciment de molts ciutadans que creuen, a ulls clucs, que un periodista és tan fàcil de conquerir com una dona pública. Aquest fet ha refermat, entre el vulgus, el convenciment de la fragilitat moral del periodisme i contra d'això cal reaccionar.

Els periodistes de Barcelona — i nosaltres potser no som els més destacats per a erigir-nos en apologistes de la classe — no som, evidentment, com la gent creu. No volem pas dir que sóm més honorables que ningú, però sí volem afirmar — i els fets ho poden — i ho podran — demostrar — que sentim la dignitat professional com el que pugui sentir-la és. El cas "Eufemio Rodríguez", servirà per confirmar-ho. Fins ara no hem hagut esment que cap home de negocis, ficat en afers irregulars, hagi estat reprovat públicament i posat de banda, pels seus companys de camerç o d'indústria; no recordem de cap home públic enriquit amb mitjans inconfessables, que hagi estat posat a la vindicta pública pels seus companys de representació; no s'ha donat mai el cas que cap estament hagi denunciat un dels seus integrants per casos semblants. El periodista, en canvi, no té cap inconvenient a fer escàndol quan un company de professió deshonora la classe. A fer escàndol i a prendre les mesures corresponents.

Això palesa una moralitat professional que no envegem a ningú, malgrat que aquesta sinceritat, aquest afany purità, contribueixi a mantenir la llegenda, ingrata i injusta, teixida entorn del periodisme i dels seus practicants.

No volem ésser els millors. No admetem, però, que se'ns cregui pitjors que ningú. I referint-nos al cas concret que ens ha fet escriure aquestes ratlles, hem de remarcar que un periodista subornable difícilment es guanyaria la vida, si no hi hagués sin ciutadans que estan sempre a punt de subornar.

L. AYMAMI I BAUDINA